

EDINOST

Glasi slovenskega političnega društva za Primorsko.

• V odlični je mreži.

• EDINOST • izhaja 2 krat na teden vsako sredo in soboto o poludne. Cena za vse leto je 6 gid., za polu leta 3 gid., za četrt leta 1 gid. 50 kr. — Posamezne številke se dobivajo pri opravištvu in v kraških v Trstu po 5 kr., v Gorici in v Ajdovščini po 6 kr. — Naročila, reklamacije in inserate prejema Opravištvo • via Zenta 5.

Vsi dopisi se pošiljajo Uredništvu • via Torrente • Nuova Tipografia; vsak mora biti frankiran. Rokopisi brez posebne vrednosti se ne vračajo. — Inserati (razne vrste naznani in poslanice) se zaračunijo po pogodbi — prav cenó; pri kratkih oglasih z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

Kako bi se povzdignolo zanemarejeno kmetijstvo v Istri.

(Govor g. Riharda Dolence na taboru v Brezovici 3. jun.)
(Konec.)

Dragi moji, res velik je kmetijski napredek na Češkem, Moravskem, Ogerskem itd. ali verjemite mi, ako tamošnje razmere s kraškimi primerjamo, vidi se večji napredek na Krasu, kajti drugod imajo najboljše zemlje v velikej obilnosti, na Krasu pa je morajo v mnogo krajih vsako pest z veliko težavo skali tako rekoč ukrasti. Sicer je krasnega kmetijskega napredovanja v Češki, Moravski, Ogerski itd. zopet vzbujena narodnost podlaga. Goričani in Kranjci imajo že kmetijske šole, kdo jih je pridobil, ako ne prav narodna zavednost? Za povzdigo zanemarejenega kmetijstva treba, da dobi kmetovalec tudi denar po ceni in iz govora g. Jenko ste čuli, da bi trebalo za vašega glavarstva okraj enako posojilnico, kakoršnih je na Kranjskem in Štajerskem, še celo Koroškem uže mnogo, in dobro napredujočih; pa ako prašamo, kdo jih je ustanovil, dobimo zopet odgovor, da so to narodno prebujeni, narodno zavestni, na svojo narodnost ponosni, svoj narod ljubeči ljudje storili.

Dragi moji isterski kmetovalci! po vsem tem morate torej, menim, da prepričani biti, da se morate, ako hočete, da se tudi vaše zanemarejeno kmetijstvo povzdigne, pred vsem svoje narodnosti zavedati, na svoj jezik ponosni biti ter povsod, pri vsakej le mogočji priliki krepko in neustrašeno trditi: »tukaj smo Slovenci doma, naša je zemlja, sami jej hočemo biti gospodarji.« Pošiljajte pridno svoje otroke v šolo, da se dobro brati i pisati nauče, sami pa čitajte, kateri znate, pridno knjige, kmetijske časnike, vpisujte se v velikem številu v čitalnice, društvo svetega Mohora, in videli boste, da se tudi pri vas duh kmetijskega napredka uname, in bode vedno bolj napredoval.

Zdaj pridemo k drugemu sredstvu, od katerega, menim, da bi se moglo k povzdigi vašega zanemarejenega kmetijstva dosti doseči.

Za drugo sredstvo, v namen povzdige zanemarejenega kmetijstva v Istri, smatram zopet nekaj, kar bi se moralo v Vaših srcih nabijati, namreč ljubezen do kmetijstva. Glejte, vsak človek mora imeti do svojega stanu in svojih opravkov ljubezen, brez te mu je sitna okvara, vse opravlja nekam prisiljen, bolj z odlogom in bolj površno ko le mogoče. Še dva, katera se poročita, in se v resnici ne ljubita, nemata nikake sreče, in čevljar, kateri ne ljubi svojih kopit,

popiva v nedeljo, ponedeljek jih tudi zanemari, mogoče da še celo vtorek ali sredo in tako pride, da svoj stan vedno bolj zanemarija, dokler ga konečno popolnoma zanemari in pride na beraško palico. Tako gre pri vsakem rokodelcu, tako gre osebno kmetovalcu. V dokaz kaj žalostnih nastopkov zgubljenosti ljubezni do kmetijstva, navedem naj vam to-le: Ni dolgo tega, da sem bil z nekim tukaj navzočim, jako čestitim gospodom v najbližji tržaški okolici, kder sem velikim čudom opazil, koliko kaj dobrih, rodovitih zemljišč je ali kaj slabo obdelanih, ali pa še celo čisto nič obdelanih, in od kod izhaja to? od kod drugod, nego od tod, ker so okoličani ljubezen do kmetijstva izgubili ter se rajši zidarstva, fakinaštva itd. v mestu polotili, nego da bi doma hvaležno zemljo obdelovali. To, da kmetijski ljudje vedno bolj hodijo v mesta dela iskat, mora pa kmetijstvu na deželi le škodovati, kajti v mestu število poučevalcev raste, na deželi pa število pridelovalcev, kateri imajo za meščane živeti pridelovati, vedno bolj upada; tako da se ne more nikdar toliko pridelati, kolikor bi se lahko prodalo. Nastopek vsega tega je velika draginja v mestu, vedno ednaka revščina pa na deželi, ker se, dasi tudi cene pridelkov rastejo pa toliko manj pridelava. Da, ako se bode zahajanje kmetijskih delalcev v mesta le še nadaljevalo, nastanejo cene tistega živeža, kateri se ne more od daleč pripeljati, in katerega posebno bolj revni človek, delalec največ potrebuje, tolike, da jih delalec niti več zmagovati ne bode mogel; no potem se pa tržaške družine pridno na deželo seliti, kder je revščina uže tako od več. Kričali bodo: dajte nam kruha, a deželani jim bodo odgovarjali: saj ga nemamo še za-se ne! Še boljše dokaz kaj žalostnih nastopkov zgube ljubezni do kmetijstva vam morem navesti pa z Dolenskega. Ko sem pred dvema letoma tam dol v prekrasnih in plodovitih krajih okolo Semiča in Črnomlja o vinogradstvu podučeval, povedalo se mi je, da ljudje, osobito mladeniči kar trumoma domovino zapuščajo ter se v Ameriko preseljujejo. Na vprašanje, zakaj to delajo, dobil sem odgovor, da zato, ker se nočejo s kmetijstvom baviti, ker nemajo vešnja, ker nemajo ljubezni do njega. Prišel sem blizu Črnomlja tudi k nekemu prav premožnemu kmetu, kateri je uže za šest velicih sodov vina grozdja nartganega imel. Ko sem ga blagovodil, da bode pri tolikem pridelku lahko izhajal, odgovoril mi je koj: »a kako hočem dobro izhajati, saj pojte nad polovico vina za delalce, ker sem sam, otroke imam še prav majhne, trije bratje, mej temi eden še le 14 letni, pa

so v Ameriko odinoli, kar dote sem jim moral izplačati, za kar sem se moral zadolžiti, pa so šij.« Vidite, dragi moji, ta izgled bi vam bil moral uže prepričati, ko sem vam priporočal, da morate na svoj jezik, svojo narodnost ponosni biti, kajti v prvi vrsti je na Dolenskem izseljevanju v Ameriko pomanjkljiva, nevzbujena narodna zavest, koj v drugi pa pomanjkanje ljubezni do kmetijstva. Človek, kateri ne ljubi svojega jezika, ne ljubi svojih ljudi, ne ljubi svoje zemlje, svoje dežele, svojega vladarja; on ne more nikdar dober državljan biti, in zato zapusti vse svoje in gre v tuje dežele, kder si mora z veliko večjim trudom vsakdanji kruh služiti, in od koder bi se gotovo pozneje rad v domovino vrnil, ako bi imel tam uže kaj svojega in ako bi ga sram ne bilo nazaj priti. Prav pred kratkem mi je pisal nek nekdanji moj učenec, da se prav v kratkem kar 1000 kmetov iz črnomalskega okraja h krati v Ameriko preseli; kdo jih k temu nagiblje? V prvi vrsti nevzbujena narodna zavest in koj v drugi pa zgubljena ljubezen do kmetijstva. Zaradi tega, dragi isterski kmetovalci, ne zgubite ljubezni do kmetijstva sami, posebno pa ne pripuščajte, da bi jo vaši sinovi zgubili, ter se od domačega kmetijskega dela oddaljvali. Odgovoriti mi utegnate: »ti si gospod, ti si v škricah, ti ne veš, kake težave in kako majhni dohodki so s kmetijstvom v zvezi.« Res sem v škricah, res da orjem bolj s peresom po papirji, nego z drevosom po njivi, pa verjemite mi, da kmetijstvo poznam bolj, nego marsikdo mej vami, kajti zakaj sem se ga pa učil. Kmetijstvo je res težaven stan, in njega dohodki so pičli, ali prav kmetijstvo ima tudi svojo prijetno stran, katero je uže nek starodavni rimski, — ne vem uže kateri pesnik opeval, kar pa nič ne de, ki je rekel: »blagor tebi kmetič, ki z lastnimi voli lastno zemljo obdeluješ.« Dohodki kmetijstva pri Vas so gotovo tudi pičli, ali prav zato je treba napredka, kajti res da drugod, na primer na Češkem, Moravskem, Ogerskem itd. shajajo kmetovalci veliko boljše, nego tukaj pri nas, ali do boljšega stanja jim je pripomogla prav pred vsem vzbujena narodna zavest in pa ljubezen do svojega stanu, do kmetijstva.

Za tretje sredstvo k povzdigi vašega zanemarejenega kmetijstva naj vam navedem to, kar iz prejšnjih dveh skoraj samo ob sebi izhaja, da se namreč društvo »Edinosti«, da se mož, kateri so mu na čelu, krepko oklenete ter jih v vsakej priliki s polnim zupanjem za vsakostransko podporo nagovorite, pa jih tudi, kder le mogoče in kolikor le mogoče, z svojim prizadevanjem podpirate. Tako na primer bi stavil

Konji so bili k malu vpreženi. Rudin vrže svojo torbo v voz in sede. Voz je bil nekako slab, žalostno ponižen ... a drdral je le...

Epilog.

Zopet je minolo nekoliko let. Bil je jesensk hladan dan. Na dvorišče glavne gostilne v gubernijskem mestu S. pridrdra pošna kočija, a iz nje stopi počasi in pazljivo gospod one debelosti, ki jo navadno imenujemo dobrodušno. Ker, prisidši v drugo nadstropje, nikogar ne vidi, začne glasno klicati. Nato se vrata odpro in dolg lakaj z zasukanimi rokavi priskoči k njemu. Gost, stopivši v svojo sobo, vrže plašč raz sebe, sede na divan, podpre se laktom na koleno, ogleda se po sobi in ukaže pozvati svojega slugo. Lakaj se prikloni in skoči ven. Ta gost ni nihče drugi, nego Ležnjev. Zarad novnih opravil je prišel v S.

Sluga Ležnjev, mlad, lep deček, stopi v sobo. »Hvala Bogu, da sva tu,« reče Ležnjev; »a ti si mislil, da se nama kolo stre.«

To je bila sreča! odgovori sluga, hoteč se siloma nasmijati; da...

»Ali ni nikoga tu?« začuje se glas s hodnika. Ležnjev skoči raz stola in poslušaja pazljivo.

»E, kedo je tam?« ponovi isti glas.

Ležnjev odpre naglo vrata.

Pred njim je stal človek visoke rasti, malo da ne ves siv in sklonjen, v starej surki. Ležnjev ga spozna na prvi pogled.

»Rudin!« vsklikne ves razburjen.

Rudin se ogleda. On Ležnjevga ni mogel spoznati, kajti stal je z rameni proti svetlobi.

»Ali me ne poznate?« vpraša Ležnjev.

»Mihajlo Mihajlič!« vsklikne zdaj Rudin in mu ponudi roko; ali nekaj mu pride na misel in hitro roko odtegne...

Toda Ležnjev ga prime naglo za roko.

(Dalje prihodnjik.)

Podlistek.

Rudin.

(Spisal J. Turgenjev, preložil M. Malovrh.)

(Dalje.)

XIII.

Ta isti dan, ko se je to godilo, kar smo prav zdaj pripovedali, drdrala je v neke najdalje od Moskve ležečji guberniji majhna kubitka, v katero so bili vpreženi trije seljaški konji. Spredaj je sedel star, siv kmet v raztrganej sukni vedno z bičem in mahaje. Zadej v kubitki na zamazanej potnej torbi sedi človek visoke rasti, s popotno kapičo na glavi, zavil v star oguljen plašč. To je Rudin. Sedel je pripogben in imel kapo na čelo potegneno. Neenaka kolea kubitke so vzrok, da se voz močno trese, ali Rudin ne opazi tega; baš ko da, dremlje. Naposled si sedež vender popravi.

»Kaj pridemo uže do kake postaje?« vpraša svojega kočijaža.

»O koj, gospod,« reče seljak in udari po konjih; »čim pridemo čez ta hribček, imamo se še dve vrsti voziti... He, hitro, konjički moji! Kaj ste se zamislili!...«

»Zdi se mi, da nisi konj navajen,« reče Rudin; »od ranega jutra me voziš, a vender se ne ganemo z mesta. Zapo vsaj kako prijetno pesen.«

»Kaj hočeš, gospod! Saj vidiš sam, da so konji utrujeni... Prepevati pa jaz ne znam... Hej, s pota, človek, s pota! Viče mimogredočemu človeku.«

»Glej gal... Ti si pravi moskovski surovež! zavpije jezen potnik in se umakne.«

Izmučeni konji napenjajo vse sile, da bi voz hitreje naprej spravili in kmalu je Rudin pri prvi postaji. Tu plača seljaka (ki je dolgo prešteval denarje) in potem odnese sam svojo torbo soboj v sobo.

»Neki moj znanec, ki je o svojem časi mnogo po

Rusiji potoval, opazil je, da se morejo tamkaj konji dobiti, kder po gostilnah vise slike, predstavljajoče prizore iz »kavkaskega zarobljenika« ali junaška dela ruskih generalov, ako pa vise v sobi slike s prizori iz življenja igralca George de Germani, tu se nikari ne nadaj brzega odhoda. V sobi, v katero je stopil Rudin, visele so po neereči tudi take slike. Rudin pozove; nato se pojavi nadzornik ves zaspan — toda ali je uže kdo videl kacega nezaspnega nadzornika? — in nečakajoč Rudinovega odgovora, javi mu, da nema konj.

»Kaj brbljate, da nemate konj, a še ne veste, kam grem! Jaz potujem službeno.«

»Ali kaj, ker ni konj,« odgovori nadzornik. »Kam pa greste?«

»V... sk.«

»Ni konj in jih ni,« ponavlja nadzornik »in odide iz sobe.«

Rudin stopi jezen k oknu in vrže kapo na stol. On se ni mnogo izpremenil; ali v zadnjih dveh letih jako je zarumenel. V kodrastih laseh se je videla uže nekatera srebrna nit, a očesi, še vedno krasni, postali so nekako otožni. Tanke gube, sledovi bolnih in nemirnih čustev, nabrale so se mu okolo ust, po obrazu in na čelu.

Obleka njegova je iznošena in stara, na nekih mestih se je videla nit. Cvetoda doba njegovega žitja je bila očevidno minola. On je, kakor rekajo vrtnarji, prehajal v seme.

Zarad dolžega časa začne čitati podpise slikarjev na zidu; k malu nato zaškripljejo vrata in nadzornik vstopi.

»Konj za... sk ni in jih tudi tako k malu ne bode. Namenjen sem v Penzo, a... ov leži blizu Tambova, če se ne motim.«

»Kaj zato? iz Tambova lahko pridete v Penzo.« Rudin se zamisli.

»Naj bode,« reče naposled; »vprezite konje. Saj mi je uže vse eno: makar grem i v Tambov.«

jaz danes predlog, naj bi Vam društvo »Edinost« pripomoglo, da Vam slavna vlada, ako Vam hoče s prekrojnimi postavljenjem kmetijskega popotnega učitelja res kaj koristiti, pošlje človeka, kateri bo Vas, Vi pa njega umeli, torej človeka, kateri bo umel temeljito slovensko ali hrvaško, ne pa človeka, kateri z Vami le luško »parlira«. Ta predlog stavim tudi za resolucijo na današnjem zboru.

Zdaj pa Vam nemam več kaj povedati, in zato sklenem tembolj, ker uže nam od tam zdej zmerom bolj dež sil. Živeli torej istrski kmetovalci, Bog vam daj boljše bodočnost! Z Bogom!

Politični pregled.

Notranje dežele.

Kranjski deželni zbor se je odprl 25. t. m. Deželni načelnik baron Winkler je naznanil, da je presvitli cesar blagovolil imenovati deželnim glavarjem g. grola Gustava Thurn Valsassino in namestnikom g. župana Petra Grassellija. Potem je nadaljeval g. deželni namestnik govor in rekel, da se je sedanji zbor zbral pod srečno zvezdo, ker bo imel čast in srečo koncem šestega stoletja, kar je kranjska dežela pod avstrijsko vlado, izreči Njeg. veličanstvu udanost in najsrčneša voščila kranjske dežele. Po udaru je tudi, da novizvoljeni zbor daje popolno poročstvo, da bo delal le kranjske deželi v korist, ker poslanci so navdahnjeni z ljubeznijo do domovine. Cesarska vlada se bo zanimala za deželne koristi in delovala združeno z deželnim zborom; nje smoter je porazumljenje in sprava, in ker je deželni zbor enacega menenja, gotovo bo mejusobno delovanje uspešno in deželi koristno. — Potem prisreže deželni glavar grof Thurn. — Koj po prisegi pa v slovenskem jeziku prav lepo nagovori poslance ter pravi, da se je z današnjim zborovanjem pričela nova doba deželnemu zboru. Nato omenja velicnih nalog, dolžnosti in odgovornosti deželnega zbora ter pravi, da bo v prvi vrsti treba vrediti in pospeševati kmetijske in obrtnijske razmere, olajšati in zboljšati stanje delalcev, pa tudi prenaraditi nekatere zakone. — Omenja dalje praznovanja šeststoletnice, ki bodo izraz ljubezni in zvestobe do vladarske hiše in bodo poslanci imeli čast zreti v obličje Njeg. veličanstvu, kateremu navdušeno iz srca zakličejo, kakor denes: Bog živi našega presvitlega cesarja Fran Josipa! Slava! Slava! Slava! Hoch! Slava-klici izmed poslancev so navdušeno grmeli.

Zdaj je deželni glavar izrekel, da je deželni zbor odprt, na kar poslanec Svetec in tovariši stavijo ta le nujni predlog:

»Slavni deželni zbor naj sklene: 1. Kranjski deželni zbor se o priliki navzočnosti Nj. Veličanstva meseca junija v Ljubljani pokloni presvitlemu cesarju in v posebnej adresi izreče za vso Kranjsko deželo neomahljivo udanost in zvestobo do preljubljenega vladarja in najvišje cesarske rodbine.

2. Visokorodni gospod deželni predsednik se naprosi, naj pridobi v ta namen Najvišjo dovolitev.

3. Izvoli v današnji seji odsek sedmero poslancev z nalogo, da predloži v prihodnji seji adresni načrt.

Poslanec Svetec utemelji ta predlog, ki se soglasno sprejme, v adresni odsek se izvolijo: Svetec (načelnik), baron Schwegel (namestnik), Gutmannsthal, dr. vitez Bieiwesch-Trsteniški, dr. Vošnjak, profesor Šuklje, Grasselli. Tako se je končala prva seja. Včeraj je bila druga seja i na dnevnem redu: volitev raznih odsekov, debata o adresi in volitev deželnega odbora, v kateri so bili izvoljeni: Dežman, njegov namestnik dr. Schrey, Murnik, namestnik prof. Šuklje, dr. Vošnjak, namestnik dr. Dolenc, O. Detelja, namestnik Robič. Potem pa se je preložilo zborovanje do meseca avgusta, ker deželni odbor zaradi velicega posla za obhajanje šeststoletnice ni utegnel pripraviti predlog.

Dalmatinski deželni zbor se je 15. t. m. odprl. Včeraj so poslanci prisegli ter so se odobrile volitve. Za deželnega glavarja na Dalmatinskem je bil imenovan Conte Vojnović in Mibael Kapovič za njegovega namestnika.

Na Dunaji zopet razsajajo nemški študenti. Znano je, da je rektor Maassen v dunajskem deželnem zboru govoril za šolsko novelo in levičarjem očital, da delajo zoper zakon o ustanovitvi češke ljudske šole. Zarad tega ustavovskimi listi kar strup bruha in sčujo nemške študente. In ti ne odlašajo, ampak na prvi klic so pokonci. 22. t. m. opoldne se jih je zbralo okoli 500 pred učno sobo rektorja Maassen, da bi zoper njega demonstrirali. Rektorja ni bilo, vendar so študentje vso uro čakali in kričali: »Včeraj ga ni bilo v deželni zbor, danes je ostal iz šole, ker se boji. Percat! Ko sta prišla dekan Demelius in profesor Zhisman na hodnik, zadoneli so burni klici: »Hoch Demelius! Hoch Zhisman! Dekan je študente nagovoril in prosil, naj ne kalé reda na vseučilišču, naj varujejo njegovo čast. Po dekanovem odhodu je nastalo zopet vpitje; študenti se niso razšli, in ko je dekan zopet prišel, zaurili so slovanski študentje: Slava Maassen! Nemci pa so temu burno protestirali. Dekan se je obrnel in ironično vprašal: Je li rektor tukaj, da »percat« upijete? Ob ene uri so se študentje rašili. Drugi dan so se demonstracije ponavljale. Ob osmih zjutraj bi bil imel priti rektor Massen v šolo, a na šolskih vratih je bil nabit rektorjev plakat, v katerem je naznanil, da ga ne bo v šolo, dokler se red ne povrne. Studentje so venomer vpili: »Percat Maassen! in ko so zvedeli, da bode opoldne promoviranih 14 juristov vprico rektorja, zbralo se jih je okoli 700 na trgu pred vseučiliščem, na stotine jih je prišlo v rektorat in veliko senatno dvorano, kder se je imelo vršiti promoviranje. Ob dvanajstih je prišel Massen študentje so zakričali: »Percat Maassen! ta pa je probedel ter dvorano zapustil.

A ni dosti, da neizkušeni študentje rogovilijo, ker jih časniki sčujejo, celo profesorji jim dajo potuho. Tako je izmed 73 profesorjev dunajskega vseučilišča, bi poslalo rektorju adrese, v kateri sicer priznavajo, da ima rektor pravico v deželnem zboru govoriti in glasevati po svojem prepričanju, če tudi se to ne ujema z mišljenjem udev od njega zastopane korporacije, da pa oni niso v soglasi z njegovim političnim in narodnostnim menjenjem.

Dunajskega vseučilišča rektor Massen je odgovoril profesorjem na pismo, v katerem so mu naznanili, da se ne ujemajo z njegovimi nazori ter mej drugim rekel, da njegovo prepričanje dela njegovega bitja del, da svoje nazore priznava za take, ki sami iz sebe izvirajo, ki so potrebni viri moralnega svetovnega reda in krščanstva.

Vnanje dežele.

Pariški časnik »Reforme« naznanja, da se je njegov urednik razgovarjal s črnogorskim knezom, ki mu je rekel, da je nemir v Albaniji poravnal; pisnene zveze mej balkanskimi državami ni, pač pa je naravna zveza. Odnosaji Črnogore do Srbije so izvršni, vsa Evropa želi miru.

Poročila iz Albanije so si popolnoma nasprotna. Turki trde, da so zmogli gorjance, od družih strani pa se poročajo, da so pobiti Turki in da so Maloserci šest turških bataljonov obkolili. — Avstrijskemu konzulu v Škodri pa so zopet pisali albanski vodje ter prosili pomoči za albanski narod, ki je bil Avstriji vedno prijazen in raji pogine, nego da bi mu tuji jarem upognol glavo.

Preiskava zoper poljskega pesnika Kraszevskega je uže dovršena in so se zapisniki poslali državnemu sodišču v Lipsiji. Trdi se, da tu gre za zelo razširjeno veleizdajo in da so Kraszevskega zaprili še le potem, ko so imeli v rokah uže vse dokaze. V njegovem stanovanju so našli spisov cele vozove i mej temi več obtežujočih. Namenjeni so bili spisi v prid Francoske in segajo nazaj do ne dolgo po nemško-francoske vojni.

Pesnik Kraszevski je pisal iz zapora varšavskim svojim prijateljem žalostno pismo, v katerem pravi, da je zapor porušil mnogo njegovih načrtov ter uničil njegovo zdravje.

Nemška poslanska zbornica je 23. t. m. sprejela cerkveno predlogo po sklepih dotične komisije. Pri obravnavi te predloge je minister za bogocastje izrekel, da vlada pričakuje, da kurija zakon pozneje potrdi. Ako pa cerkev zakona ne potrdi, mogoče je, da za državo nastanejo nevarnosti. Vlada se vendar nadeja, da po nastopivši poti pride do miru.

Pariška najvišja sodnja je zavrgla priziv Bonlou-a in Feder-a zoper razzodba, po kateri sta obsojena oba v dveletno ječo.

Znana anarhistična voditeljica Luiza Michel je bila v Parizu obsojena v šestletni zapor in desetletno nadzorovanje.

V Tonkinskih zadevah so poročila iz Londona popolnoma nasprotna onim iz Pariza. Mej tem ko se od te strani vedno trdi, da mej francosko in kitajsko vlado ni nobenega nasprotja, da je vse poravnano, oporekajo angleška poročila temu ter trde, da se Kitajci s Francozi niso porazumeli in kitajska vlada zbira vojske v deželah Juenan, Knanisi in Knangtung.

Iz Sangaja se poroča, da je navskrižje mej Kitajci in Francozi glede Tonkina poravnano.

V mestu Damiette v Egiptu je vstala epidemija, 20 oseb je naglo umrlo; nekatera poročila pravijo, da je mrzlica, druga pa trde, da je kolera.

Iz Vera Cruz se poroča, da je tam začela hudo razzajati rumena mrzlica ter da je za njo uže nad 1000 oseb umrlo.

Dopisi.

Iz Lonjera, 21. junija.

Od nekdanj je bila navada, da je zdravnik otrokom iz vse župnije na Katinari kozice cepil, kar je bilo najbolj prilično. No zdaj je mestni magistrat drugačnega mnenja, ter je to tako predrugačil, da se otrokom iz Lonjera in Rocola kozice cepijo v mestu, namreč v šoli na Ferrieri, otroke pa iz sv. Marije Magd. spodnje in zgornje morajo mesti v Skedenjsko šolo. S to le naredbo pa je magistrat pokazal, kako ljubeznjivo (?) in očetovsko (?) skrbi za zdravje in sploh za blagostanje svojih občinarjev. Vedi č. čitatelj, da morajo iz vrha Katinarskega, celo tudi s Ključa in Polveriere svoje otroke nositi v Skedenj t. j. dve debeli uri, in po kakih potih! — Dve uri je hoda za praznega trdnega hodca, pa kaka slabotna mati naj nese svojega čvrstega kot svinca težkega otroka tako daleč. — Nista li mati in otrok v velikej nevarnosti, da si kako bolezen nakopata? Vzemite še to, da dotični zdravnik ali slučajno ali pa tudi iz nemarnosti ne pride o naznanjenj uri, in bi ga po uro in več čakati morali? — Dalje, ako slabotna mati ne more iti z svojim otrokom, ampak ga mora drugim izročiti, in otrok je brez matrine hrane več nego polu dneva? — Pomisli le to č. čitatelj in boš do dobrega prepričan v velikej očetovski skrbi m. magistrata.

Komur je pa težavna strma pot iz Skedenja na Katinaro znana, tisti pa gotovo brezozirno ravnanje magistratovo kar naravnost obsodi.

Ako bi bil videl č. čitatelj prizor, katerega sem jaz včeraj videl, gotovo bi bil tudi v tebi z menoj vred žole vskipel. Videl bi bil namreč v velikej nevlhiti mlado slabotno mater držečo v naročji čvrstega fantiča (rekel bi malo manje težkega nego mati sama) plezajočo po strmini proti Katinari. Reva se mi je v srce zasmilila, in ta prizor mi je tudi pero v roko potisnol.

Poznane so mi velike občine in župnije v Istri, ali nikder ni vlada po takej daljavi in po takih potih trpinčila doječih mater, kakor so tu trpinčene!

Druga leta so tudi šolsko mladino močno silili, naj si da kozice cepiti. Letos se za to nobena duša ne meni. Stavim le-to prašanje: Je-li sl. magistrat o koristi cepljenja kozice prepričan, ali ne? — Ako je prepričan, njegova dolžnost je, preskrbeti priložnost, da se vsem kozice cepijo; ako pa ni prepričan, pa naj vse opusti in naj le-to naredbo kot nepotrebno razglaši.

Želel bi, da bi magistratu kdo njegovo brezozirno ravnanje nasproti prebivalcem Katinarske kuracije prav dobro na uho zatrobil. Obračam se na naša poslanca v mestnem zboru, in ako ona dva tega ne storita, na vas druge gg. okoliške poslance, da vendar eden ali drugi za nas kako besedo spregovori.

Skoraj bi mislil, da se je magistrat nad ubogim ljudstvom hotel znositi radi prošnje, s katero so po smrti dr. Perhava-a prosili, naj bi bil v prihodnje zdravnik na Katinari nameščen, kder je prej vedno bival. Za Boga! kdaj je še ponižna prošnja kazen in maščevanje zaslužila?

To je tudi slabo za prebivalce Katinarske duhovnije, da spadajo v tri politične okraje ali pod tri »capo del distretto«. Le teh vsak le v svoj kraj dobro potegne in za nas pa nič dobrega ali le slabo ostane. Pa o le teh in o zdravniku o priložnosti kaj več.

S temi vrticami sem le hotel sl. občinstvu naznaniti, kake blagosti nam magistrat deli, pa tudi magistratu samemu po tej poti povedati, da smo tu gori tudi ljudje, ki vidimo in čutimo! Ako pa hoče še dalje tako brezozirno z nami ravnati, bodedo trpeli, ali k temu nas primora le magistratova — kruta sila.

Iz sv. Križa, poleg merja, dne 23. junija.

Kadar se je mislilo grajati Križane, koj je bil dopisnik pripravljen; — vzeti kateremu čast je skušal tudi kedo; — po binavsko dokazati, da se »irendenta« goji v tej vasi, kače so se marsikaterikrat pokazale — ko pa je bilo treba hvaliti kaj dobrega, ni bilo žive duše, da bi kaj bila omenila.

Sveti Peter — o sveti Peter, ta je mogočni svetnik za naše Križane. Na svetega Petra dan imamo tukaj praznovanje sv. reš. telesa. To vas zagotavljam, da za našo vas je kaj izvenredni praznik in ga znajo obhajati naši kmetje i ribiči tudi spodobno in kakor se »šika«.

Pod vsakim č. v. gosp. župnikom smo imeli lepe shode — od kar pa je mej nami čestivredni gosp. župnik Iv. Grubiša, nikoli ni bilo tako rednih shodov. Da, tajisti dan mrgoli v našej vasi na tisočine ljudstva iz bližnih krajev in tudi od daleko. Letos pa prvokrat stopi tudi naša »banda« (godba) v javnost, in bode svirala pri procesiji, ako ne bode nebeška streha puščala. »Kampeljel so«, marsikateri poroče, ko jih bo siljal, poudarjajoč, da so vsi do meseca januarja t. l. nevedneži bili o tej stroki. Čudno je, pa vendar resnično. Pa obleko? No, tukaj boste poznali, če Križan ljubi čast in spoštuje svoj narod in svojo slovensko okolico. Godci imajo obleko posnemajočo nekdanjega nepozabljivega okoličanskega in cesarju zvestega bataljona.

Pri procesiji bode tudi krdelo veteranov tega okraja z Nabrežinskim vred.

O petju — no to je uže znano, da imamo dober in krepak moški zbor. Ne bodem »programa« navajal, dosti da je petje v Križu prav dobro in da se malo kakega zbora ustraši.

Na vse zadnje pa še to vinskim bratcem, da v sv. Križu v marsikaterem kotiču dobé prav dobre božje kapljice — ker tukaj imamo izvrstne kereme — ker po ustanovitvi dobre »društvene vinotočne krčme« si delajo vsi krčmarji konkurenco.

Za danes to, če pa želite še kaj od mene, imejte z menoj potrpenje, bodem vam večkrat kakšno pavlilboval *).

Iz Komna, dne 21. junija. (Konec.)

(Šolstvo v Bosni in Hercegovini; iz statistike kraškega šolstva.) Naše čitatelje — osobito Kraševce — utegno zanimati nekotni podatki iz statistike kraškega šolstva minulega leta. Na Krasu, oziroma v političnem sežanskem okraju, bili ste dve štirirazrednici (v Komnu in v Sežani), ena dvorazrednica (v Tomaju), 22 jednorazrednic (mešanli), in 9 šol za silo; skupaj 34 šol. V tem letu se je pomočna šola v St. Kocijanu preustrojila v redno enorazrednico; pomočna šola v Dutovljah pa se je vsled smrti tamošnjega g. vikarja zaprla, a kasneje zopet odprla in dobila je rednega učitelja.

Učni jezik je bil povsod slovensk. Poučevalo se je v 3 šolah celodnevno (v Komnu, Sežani v II. razredu, v Tomaju), drugod pa poldnevno. — V zdravstvenem obziru bi se dali šolski prostori tako-le razvrstiti: 4 prav dobrih, 7 dobrih, 14 srednjih, 9 slabih in 3 v ventilacijo. Šolska oprava je bila v 17 šolah dobra, v 8 zadostna, v 9 slaba. Učila branju, računstvu in zemljepisju imajo skoraj vse šole, po-uanjkjujejo pa skoro vsem šolam nazorna sredstva za prirodoslovni pouk. Najbolje so priskrbeni: Komen, Sežana, Tomaj, Nabrežina, Kostanjevica. — Število za šolo ugodnih otrok je bilo od 6. do 12. leta: 3340; od 13. do 14. leta: 790; skupaj: 4130. Šolo obiskajočih otrok je bilo od 6. do 12. leta: 3005; od 13. do 14. leta: 563; skupaj: 3568. C. k. vadnico obiskuje 26 šest do štirinajstletnih otrok; srednje šole obiskuje jih 7. Tedaj obiskuje šolo na Krasu 86%, za šolo sposobnih otrok. Omeniti moram, da je na Krasu najboljše šolske obiskovanje, kajti na Tolminskem obiskuje šolo 59% otrok, na Goriškem 75%, Gradščanskem 76%, v Gorici 69%. Za to imajo v prvi vrsti zasluge vestni učitelji in trudaljubivi g. predsednik slav. c. k. okraj. š. sveta, kakor tudi različni kraj. šols. sveti. Leta 1880-81 je obiskovalo šolo le 65%, a letos se lahko ponašamo z 86%. To je gotovo lep napredek. Kdo je k temu največ pripomogel, ni teško uganoti. Čast in hvala, komur čast in hvala — Na Krasu stane vsak šolski otrok povprek 8 gl.

*) Prav radi sprejmemo.

Ured.

40 kr. V dosego rednega šolskega obiskovanja so se ta-le postavna sredstva vpotrebovala.

Določene kazni od 1. okt. 1881. do 15. sept. 1882. v denarji št. 619 — 681 gl. V zaporu št. 46 — 710 ur. Leta 1881. 2 določ. kazni so prebili do 15. sept. 1882. v denarji št. 148 — 185 gl.; v zaporu št. 46 — 710 ur. Pred tem časom določene kazni so prebili v denarji št. 71 — 71 gl.; v zaporu št. 13 — 78 ur.

Učiteljev je bilo se spričevalom učit. sposobnosti: 15. Se spričevalom zrelosti: 12. Brez spričevala 2 svetna učitelja in 9 duhovnikov. Skupaj 35. *)

Učitelj je učilo se spričevalom učit. sposobnosti: 1. Se zrelostnim spričevalom: 4. Brez spričevala: 1. skupaj: 5. — Učilo je tedaj v sežanskem okraju 40 učit. moči. Na enega učitelja hodi tedaj povprek: 103,25 otrok. Ako le svetne učitelje v poštev vzamemo, pokaže se, da hodi v tem okraju 121 otrok na enega učitelja. — Po zadnjem ljudskem štenji 31. dec. 1880. šteje (navzočih) sežanski okraj: 27.167 prebivalcev. Pride tedaj v sežanskem okraju na 800 prebivalcev en svetni učitelj. Katehetov, postavljenih od cerkvenih oblastnih, bilo je: 35. Učiteljice za ročna dela je bilo: 5 izprašanih, 2 neizprašani, skupaj 7. V Stanjelu ni bila še šola nameščena z rednim učiteljem.

Kerščanski nauk so učili povsod duhovni. Ročna dela so učile 3 ljudske učiteljice; 5 učiteljice ročnih del je bilo izprašanih, a 2 ste bile neizprašani; skupaj: 10.

Telovadba se je zaradi pomanjkanja telovadnega prostora omejila le na proste in redne vaje — večinoma v šoli. — Žal! da nema ni ena šola v tem okraju telovadnice. Vsled tega se je učilo iz tega predmeta le proste in redne vaje v bolj prostornih šols. sobah. — Šolskih vrtoev je bilo: 3 in sicer: v Sežani, Povirju in Tomaju. V Komnu se letos šolski vrt prične obdelovati. V izobraženje so znatno pripomogle ljudsko-šolske knjižnice. Teh je bilo v šolah 30; zvezkov 1196. Z učili — razven prej navedenih — so bile vse šole dobro preskrbene.

Nemščina se je učila kot zapovedan predmet v 7 šolah.

Po sporočilu c. k. okraj. šols. sveta je bilo delovanje in vedenje učiteljev *hvalevredno*. Na večrazrednicah so imeli učitelji in učiteljice svoje redne domače konference. Sploh se je učiteljstvo močno prizadevalo za svojo nadaljno izobražbo.

Okrajna učit. knjižnica je obstala iz 2 podružnic. (v Sežani in Komnu). Število knjig je znašalo 242; zvezkov 307. Mej letom se je izposodilo 60 knjig.

Kmetijskih nadaljevalnih tečajev, združenih z vsakdanjo šolo, bilo je: 22. Stroški za vzdrževanje šol so ti le: Letne plače, petletnine in opravilne doklade iz dež. zaloga: 655 gl. Iz zaloga šols. okraja: 17355 g. Osebnih dokladov in remune acije: 3150 g. Najemščina in odškodnina za učit. stanovanje: 422 g. Materijalne potrebe šol: 1158 g. Učila in šolska opravila: 600 g. Učit. konference in knjižnice: 290. Zidanja 26 g. Nepredvideni troški: 40 gl. Skupaj 30431 gl.

Delovanje kraj. šols. svetov ni bilo posebno hvalevredno. V tem okraju so se posebno odlikovali kraj. š. sveti, ozir. š. vodstva: v Sežani, Komnu in St. Koncijanu. — Slav. c. k. okraj. š. svet je imel v minolem letu 9 sej in število obravnavanih vlog je brojilo 560. Tedaj korak za korakom naprej: Zrno do zrna — po gača; kamen do kamena — palača. A. L.

Iz Notranjskega, dne 22. junija.

(Po volitvah v deželni zbor kranjski). Znano je — in zapisano bode v zgodovini Kranjske — s kakovimi pripomočki je bila pred šestimi leti skupaj skrpana nemčurska večina v deželni zbor kranjski. Vsacemu pravemu domoljuba je od tiste dobe — pa do dobe novih volitev v ta deželni zastop — krvavelo srce, ko je videl, da je naš slovenski narod na milost in nemilost predan stranki, katera ne pozna nikakih pravic, ampak je nad ubogim slovenskim narodom v obliki omikanega barbarstva izvrševala svoje najkrivičnejše sodbe, ter nedolžni narod sodila v kazni, katerih nikdar zaslužil ni. Naravna posledica je pa, da nobena reč večno ne trpi, kar nam je bilo v tolažbo, da bode tega po krivici skupaj z bobnana deželnega zbora tudi kedaj konec. Nismo se varali o svojem pričakovanju. O gotovem času je odbila pred šestimi leti krivično izvoljenemu deželnemu zboru ura, katera — upamo da se zanj nikdar več ne povrne. Ali kakor smo se veselili novih volitev, katere bi nam imele prinesiti zaželeno svobodo, vendar naše veselje ni ostalo nekajeno, kajti našli so se napram poštemim dosedanjim in novim kandidatom nasprotni pojavi in to od strani, od katere bi taistih vsaj pri sedanjih razmerah ne bili pričakovali. Od neke strani se je uže pred nekaj meseci poudarjalo, da se je treba pri novih volitvah v deželni zbor ogibati tudi slovenskih liberalcev, vzlasti tako zvanih »mladih«. Mi ne poznamo nikakih slovenskih liberalcev, niti »mladih«, ampak samo slovenske domoljube, katerim ni drugo načelo, nego blagost domovine.

Sklepati se tedaj da iz tega, da se je mislila na novo obuditi tista intriga, katera se je bila izcimila leta 1873, ter potem z vsemi močmi delovati na to, da bi poznata — a slaba stranka — dobila vodstvo v roke ter potem sodila: vi »mladi« ste intrigo zakrivil, vi ste brezverci, torej za vodstvo slov. ljudstva nesposobni!

Da je temu tako, pričajo nam dva po znanih š. gospodih sklicana volilna shoda. Enega takega shoda v St. Petru se je bilo vdeležilo 32 volilcev.

Ali ni šlo, kajti nekateri gospodje vedele niso niti kaj takega povedati zoper dr. Zarnika, kar bi ga od kandidature odvrčevalo. Volilci in nekateri gospodje duhovniki so godrnjali potem, čemu jih je bilo treba sklicevati, ako se je vedelo, da nihče zoper dr. Zarnika nič nema.

*) V Skopem in Koprivi je popot. učitelj.

Pisatelj.

Druge zasluge sklicevalci shoda s tem niso pridobili, nego da so nekoliko glasov razcepili.

Pri volilnem shodu, katerega so bili sklicali v Novem mestu zoper prof. Šukljeja, tudi niso imeli uspeha. Metalo se je na g. Šukljeja kamenje, češ, da je brezverec in pohujševalec mladine.

Res ne vemo, kako bi obsodili tako postopanje, katero sega tako daleč, da prežene vsak dober čut, kateri bi moral srce vsakega narodnjaka navdajati s zavestjo, da tu gre edino le za blagost domovine, ne pa za osobne in strankarske namene. Kaj da je pa krivo tega soravštva zoper g. Šukljeja, naj navedem ob kratkem: Šuklje je izvrsten zgodovinar — s tem je dovolj povedano. Prav je — še celo potrebno — da se mej ljudstvom vzbudi zavednost, da se ne voli kar na komando, kar je pa zopet edino le tam potrebno, kder bi se stvar res edino le od kake stranke na svojo roko komandirala. Tega pa vzlasti pri sedanjih volitvah ni bilo, kajti v ta namen v Postojno sklicani, kakor tudi po družih mestih, ter mnogobrojno obiskani volilni shodi so nam priča, da se je delalo v sporazumljenju z ljudstvom in ne na svojo pest. Tedaj ni nam prvemu sporazumljenju nasproti sklicanih shodov drugače imenovati mogoče, nego krhanje discipline.

Slednjič se ozrimo še nekoliko na neke nove, samo — postavljene kandidate, kateri so z velikim trudom tudi nekaj glasov za-se ujeli. Kakor je znano uže od zadnjih deželnozbornih volitev, imel je košanski g. župan tudi nekaj privržencev, kateri bi ga bili radi volili v dež. zbor.

Drugi tak kandidat je bil neki g. Mulley, kateri nam do letos niti znan ni bil, razen da je poštar in posestnik v Logatci in da je narodni mož.

Tretji kandidat je bil posestnik dr. Premrou iz Ubeljskega, tudi naroden mož, kateri se pa ni silil, temu bil bi poslanstvo prevzel le, ako bi bil slučajno izvoljen. Ker se letos nek znani kandidat ni za poslanca vrival, nastali so pa bili mesto njega kar trije kandidati na enkrat. In vse to zaradi neporazumenja. Dobro bo, ako Notranjci v prihodnje na volilnih shodih izrazijo odločno svoje menenje, da se doseže edinstvo še pred volitvami, in da se ne bodo več ponavljale postranske kandidature. Odločnost in odkritost odstranujeta osobnosti in pospešujeta zrelost in politično poštenost naroda.

Mi Notranjci moramo tako postopati, da za služimo dobro ime zrelih mož.

Govori in piše se uže dolgo o tem, da bode treba predelati deželni volilni red, pri katerej priliki našim poslancom živo na srce polagamo, naj taistega, prenarade tako, da bodo 3—4 poslanci več voljeni nego do sedaj, da bode v prihodnje mogoče še nekatere za narod zaslužne moze brez krhanja narodne discipline spraviti v deželni zbor. Sicer pa moramo brez šale zaključiti. Če tudi nismo še zmagali na celej liniji, vendar je večina deželnega zbora naša, katera, upamo, po šest letih razruši še ostalo tvrdojavo velikega posestva. Opatovič.

Domače in razne vesti.

Tržaške novosti. Masini zbor bode imel denes zvečer sejo; a prošnje za slovenske šole ni še na vrsti.

Mestni magistrat je razpisal darilo 630 gl. za najboljšo podučljivo knjigo za ljudske kroge. Da mora biti ta knjiga pisana v pravem italijanskem duhu, tega še ni treba dostavljati.

Streljali so zopet v soboto na gradu in na morju zjutraj in opoldne, ker zjutraj je došla v našo luko grška oklopnica »Georgios«, opoldne pa ruska korveta »Djighit«, katera ima na krovu kontreadmirala Cebičeff-a, poveljnika ruske eskadre v Levanti. Obe ladiji ostaneti več časa v Trstu. Jutri pride v našo luko še grška jahta »Amphytrite«, katera odpelje na Grško kraljico Olgo, vračajočo se iz Moske domu. Angleške ladije pa so nas uže vse zapustile.

Nek Jonatan König, mlad privatni uradnik, je v nedeljo zvečer sedel v orientalne kavarni in srebal sladoled, a komaj je končal, zgrudil se je mrtev na tla, zadela ga je kaplja. Pri uživanju sladoleda je treba do dobrega ohladiti se, ako ne, je lahko nesreča.

Perico Františko Ribec je povozil izvoščik št. 243. Fakina Franc Juričič in Franc Fron sta si pri delu poškodovala roke, tako, da so jima morali odrezati nekatere prste.

Umrli je v ponedelek 7 letni Jožef Grego, ker je neprevidezno skočil raz ne ravno visocega zida.

V morje je padel isti dan drug fantič, katerega je nek mladenič na polu mrtvega izvlekel iz morja. **13 letni kloparski učenec** Jožef Mlač je v tepežu prejel nevarno rano v glavo. — Še par drugih tepežev in ranjenih je bilo zadnje nedeljo.

Ustanovo Economo. Rajnki milijonar Economo je zapustil večji kapital, katerega obresti se vsako leto deli: 1. mej dela nezmožne delalce, 2. mej vdove in otroke umrlih delalcev in 3. mej dekleta, hčeri ubogih delalcev, ki se odkljujejo po lepem vedenju in pridnosti. Prošnje se imajo vložiti pri magistratu najdalje do 15. julija. Ni treba priložiti prošnjam nobenih spričeval, ampak treba je le naznaniti natanjčno stanovanje prosilca.

Sv. Ivana smo mi Slovenci v Trst letos na poseben način praznovali, še vse drugače, nego druga leta. Predvečer so goreli Kresi po okolici, kakor vsako leto, kar je list »Cittadino« grajal, ob enem pa se močno vrezal, ker je trdil, da so Kresi stara italijanska navada. Pri nas namreč vsak dečko zna, da so Kresi staroslovenski običaj še iz paganskih časov.

Da »Cittadino« tega ne vé, ni mu zameriti, ker znano je, da je ta list in skoro vsi njegovi italijanski vrstniki se zgodovino in zemljepisom v vednej vojni. Ti ljudje so v tem podobni tistim Madjarom, ki ne poznajo drugega, nego »madjarski globus«. Sveti

Ivan pa je letos padel na nedeljo in prav zato smo ga še kaj posebno praznovali. Pred vsem nam je omeniti res velikanske procesije pri sv. Ivanu. Naš poročevalec je šel uže rano k sv. Ivanu, da si vse ogleda. Prijazna vas sv. Ivanska je bila vsa obrabena, na stotine zastav, mej njimi prav mnogo narodnih, vihralo je po vasi in po vsej poti od sv. Ivana do bošketa so bili mlaji okrašeni se zastavami, na obeh konceh vasi sta bila prekrasna slavoloka in tretji, najlepši slavolok, bil je v bošketu. Ko je naš poročevalec ogledaval si ves ta lišp, sreča ga nek gospod z majhnim dečkom; dečko vpraša gospoda, najbrže očeta: »Perchè tante bandiere?« (Zakaj toliko zastav?) Na to odgovor: »Perchè oggi hanno festa i preti; ti vedi, la vera bandiera triestina è quella rossa col P «Alabarda», la bandiera rossa e bianca e la bandiera dei nemici di Trieste. (Denes imajo praznik duhovni; vidiš ona rudeča zastava je prava tržaška, a zastava belo — rudeča je zastava našin neprijateljev.) A jaz, ki sem tudi malo deklice spremljal, pokažem deklici veliko slovensko zastavo z opazko: »Ti vedi, quella bandiera bianca, rossa e celeste, quella è la vera nostra bandiera nazionale e quella bianca e rossa e la bandiera del nostro Impero e quindi anche degli amici di Trieste.« Vidiš tam ono belo-rudečo-modro zastavo, ona je prava naša narodna zastava, a ona belo-rudeča je državna avstrijska in torej zastava vseh pravih prijateljev Trsta). Gospod me na to pogleda prav spodmalto, jaz njega pa še bolj in potem greva vsak svojo pot.

Mej to epizodo je izšla procesija, katero je vodil sam kanonik in dekan stolne cerkve v Trstu, Monsignor Šust, asistiran po župniku in kaplanu iz Svetega Ivana. Procesije samo se je vdeležilo gotovo nad 1500 ljudi; lepo je bilo videti šolsko mladino moškega in ženskega spola, ki je pevala slovenske Marijine pesmice, potem pa dišne okoličanke v prelepej, da elegantnej opravi, bilo jih je gotovo do 600, ena lepše opravljena od druge.

Ommeniti nam je še veteranov z godbo in c. k. bramkovec, ki so streljali po evangelijih, pa izvršnih pevcev svetovlanskih. Procesija je bila prav imponantna in vsa čast možu, narodnjaku g. Trobcu, ki zna mojstersko voditi take cerkvene slavnosti.

Popoldne na sv. Ivana dan pa nas je gnalo v Prosek, v kateri kraj je napravil naš »Sokol« izlet. Šlo nas je Sokolovec in drugih nekaj nad sto. Prošeški pevski zbor, njemu na čelu vaški župan in drugi možje, sprejeli so nas prav bratsko. Prva stvar je bila, da je »Sokol« poslal deputacijo do drž. poslanca g. Nabergoja, da mu izrazi najtopljejša voščila za njegov god.

Pri g. Nabergoju pa so se zbrali še mnogi drugi odlični mestni in okoličanski rodoljubi, in naša voščila so bila toliko navdušena, kolikor tudi presrečna. Zbrali smo se kesneje vsi v gostilni pri g. Balanču, kder so švigale mej petjem izvrstnega proseškega pevskega zbora mnoge lepe napitnice; omeniti nam je posebno onih na Nabergoja, katere so vedno zopet vzbudile entuzijazem mej nami, na sežanskega župana in poslanca, g. Mohorčič-a, na Hrvate, naše brate in na proseške pevce.

Ločili smo se še le po devetih uri, zadovoljni, da sme letos praznovati sv. Ivana v tako lepem narodnem krogu.

Policijsko. V ulici Zonta so tatje vdrli v neko stanovanje in ukradli kovčeg, v katerem je bilo raznega blaga blizo 150 gl. Policija je tatove k malu imela — Zaprla je policija še par drugih tatov in žensko, ki je kupovala ukradeno blago.

Volitve na Goriškem so izpale na Tolminskem in v Gorici v zmislu pomnoženega volilnega odbora, akoprem se je bila tu in tam nevolja pojavila proti ožjemu odboru, več pa proti listu »Soča«, le na Krasu je volitev izpala drugače, nego je hotel in želel omenjeni odbor. — V obče ni narod trpel nobene škode; izvoljeni poslanci so vsi narodnjaki. Da bi bili v Tolminu kandidirali barona Depretis-a, ni istina, to vest so bili le tako raznesli. Pač pa so v goriške okolici nekateri volili dosedanjega poslanca Faganela, ker mnogim se ni prav zdelo, da je odbor spustil Faganela iz liste kandidatov, akoprem je ta mož vedno pošteno in dobro zastopal interese slovenskega naroda v dež. zboru goriškem. Kakor se sliši je tudi proti kandidatom goriškega odbora v velikem posestvu še precej velika opozicija; a želeli je, da se tudi v tem obziru kaj popravi in doseže potrebna edinstvo za narodne kandidate, in tega se tudi nadejamo toliko bolj, ker v volitev v velikem posestvu posežejo tudi nekateri Italijani.

Toča je bila prošli teden v Gorici, v več krajih na Krasu, tu in tam v Istri, posebno močno pa v Dalmaciji na otoku Brač.

Volitve v Istri. Kakor znano, so v Istri prodrli le v okrajih Volosko in Koper naši narodni kandidati (gg. Laginje, Monsignor Sterk, Križanac, Spinčić). Povsod drugod so izvoljeni Lahoni in pa en uradnik, lošinski glavar, glasoviti Eluschev. Politične oblastnije so bile v okrajih Volosko in Koper popolnoma pravične Slovincem. Precej v Pazinu uže ni bilo tako. Tam nam je nerazumljivo, zakaj je gospod glavar pustil, da je volilna komisija kar proklicala permanenco in volitev podaljšala do 3. ure popoldne. To je bil menever Lahonov, ker so videli, da so Hrvatje do polnoči zmagonosni. Reči, katere so se godile mej in po volitvi v Pazinu, kažejo, da je mej Karnjeli vladalo uže skrajno obupanje in da so se služili uže skrajnih sredstev. Insult, katere so nekateri kupljeni pobalini delali uredniku »Naše Slove«, znamenje so surovosti in obupa ob enem in kažejo, da v Pazinskem okraju moremo zmagati, da je Hrvatstvo vlada le količkaj milostljiva. V Puljskem okraju bi bilo morda šlo, da niso ondodni rodoljubi kukovicam pustili v domače gnjezdo. V Poreškem okraju bil je pritisek Lahonov najhujši. Gotovo pa so

bili Hrvatje zmage v Lošinjskem glavarstvu. A tam so se godile take stvari, da so volilci telegrafično protestovali pri namestništvu v Trstu in pri grofu Taaffeju na Dunaju. Predsedništvo društva »Etnoste« je tudi šlo k namestniku in prosilo pravice, ob enem pa tudi telegrafovalo na ministerstvo v Beč. Ker se boje o tej stvari še veliko pisalo in govorilo, nočemo denes spuščati se v podrobnosti. Le toliko rečemo, da bi bilo v Istri prav lahko 12 slovanskih poslancev, da so pri nas nekoliko boljše razmere in da ni v Istri dvojne mere. Tako pa je mogoče, da dobimo le še enega. Škoda, ker to ne škoduje le Slovanom, temuč tudi Avstriji.

Gosp. Andrej Winkler, kranjske dežele načelnik, dobil je *baronstvo* kakor vitez reda železne krone druge vrste. Tega počestčenja smo se razveselili tudi primorski Slovinci, ker je gospod baron naš rojak i si je pridobil mnogo zaslug za primorke Slovence.

Savinjski rodoljubje so poslali v »Tagespost«, ki je prinesla prva vest, da je nadvojvoda Albrecht, ko je potoval zadnjič čez Vransko v Kamnik, nekemu duhovnu rekel, da obžaluje, da se v ljudskih šolah ne poučuje tuji nemško in dostavil: »od kde pa bom jemal potrebnih podčastnikov?« popravek, v katerem omenjeni rodoljubje javljajo, da je bila dotična vest izmišljena in lažnjiva. Tako je prav; lažnjivce na javnost!

Garibaldi se vendar seže. Znano je, da je pokojni Garibaldi v svojej oporoki naročil, naj mu truplo sežgô, a ne pokopljejo. Italijani mu te poslednje volje niso izpolnili. Pred mesecem dni pa je prišla na boben v Benedek stara ladija jadrenica za dolgo vožnjo v Indije z imenom »Garibaldi«, in posestnik F. M. v Barkovljah, to zvedevši, pelje se v Benedek in kupi na dražbi »Garibaldija«, ter ga pod avstrijsko zastavo pripelje na dom v Barkovlje, kder mu polagoma rebra lomí in te za ognjišče porablja. — Je li to »omen«?

Strela je ubila pred 10 dnevi dva kmeta v Lindaru, katera sta se vračala iz Opasla v Gračiščl domu ter se zarad hudega dežja postavila pod košato drvo v katero je tresčilo.

Novo parobrodno društvo. V Atenah na Grškem se je ustanovilo novo parobrodno društvo, kojega pravila so uže od dotične vlade potrjena. Kapital temu društvu znaša 5 milijonov drahem, ki se pa prav lahko povzdigne na 15 milijonov.

Nesreče. V pruskej Sleziiji je bila zadnje dni, ker so se pretrgali oblaki v gorah, velika povodenj. Glatz, Schweinitz, Hirschberg so stali pod vodo, veliko hiš je povodenj porušila, in mostove odnesla, veliko živine in tudi ljudi je utonilo. — V gledišču mesta Dervio na zgorjem Italijanskem blizu mesta Como je 25. t. m. zvečer mej predstavo vstal ogenj. 47 oseb je bilo usmrtenih in 10 ranjenih. — V morskej ožini mej Angleškim in Francoskim ste 25. t. m. trešili ladiji »Waltrara« in »Hurunnis«, ki ste bile na poti v novo Zelandijo; 25 ljudi je utonilo.

Božja sodba. V velikem Varadinu izhajajoči časnik »Szabadsay« pripoveduje to le dogodbo: V Dobričanu sta živila dva mlada zakonska v vednem prepiru. Te dni se je mož tako raztegotil, da je svojo ženo hudo natepel ter jo na več krajih z nožem ranil. Mislil je, da je mrtva, šel je pod streho ter se ohešil. Prišli so sosede; ženi postregli in samomorilca odrezali od vrvi. Ali jedva so zapustili hišo, uže je z jasnega neba udarila vanjo strela, in je v polu ure do tal pogorela.

Tržno poročilo.

Malo kupčije; cene se niso zadnje dni nič spremenile; v obče prevladuje mlahovost. Seno gl. 1.60 do 2.

Borsno poročilo.

Tendenca še precej dobra, kurzi drž. papirjev trdni, v obče pa malo prometa.

Dunajska borsna dne 26. junija.

Enotni drž. dolg v bankovih	78	glđ.	45	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	79	»	40	»
Zlata renta	99	»	30	»
5% avst. renta	93	»	30	»
Delnice narodne banke	889	»	—	»
Kreditne delnice	300	»	—	»
London 10 lir sterlin	119	»	05	»
Napoleon	9	»	50	»
C. kr. cekini	5	»	67	»
100 državnih mark	58	»	50	»

Neprevarljivo. Pod tem povdarkom naznanja se v našem listu po imenitnem dr. Pinkas-u iznajdeno sredstvo *Roborantium*, (Lasotvorna esenca) katero je delalo dosedaj neverjetno proti izpadanju las, plešivosti, brezbradnosti in osivelosti, in katero je neprevarljivo glede uspeha. Ne treba da kedo posebno opozoruje na to iznajdbo, če tudi bi zasluzilo, ampak čitatelji naj bero naznanilo in najposkušajo ta lek. Pri neuspehu se dotični zaveže, da povrne brez ugovora denar.

Poslano.*)

Zvedel sem, da nameravajo nekateri veleposestniki mene voliti kot poslanca v gorški dež. zbor. Za to čast in zaupanje, katero mi s tem skazujejo, vljudno se jim zahvaljujem, ter javim, da tega težavnega posla nemorem sprejeti, ker z mojo izvolitvijo bi narodna stvar trpela in vladna stranka na koristi bila in *kol narodnjak odstopim rav radopojno* ta častni in težavni posel drugemu možu.

Zdaj sem gotov, da bodeta »Soča« in tisti, kateri darove za idealne ceste prijema, ter darovatelja za tajiste z agitacijo odkoduje, mirno spala, ter ne izmišljenih sredstev iskala, kako bi mojo malenkost po listih dregnela. Navada je, posebno pa sedaj, da »Soča« udriha po vseh možeh, katere sumi, da bi utegnili njenim prvrzencem na

*) Za spise pod tem naslovom je uredništvo le toliko odgovorno, kolikor mu dotični zakon veleva. Ured.

poti biti, ter ni zamudila vse blato, kakoršnega se koli na svetu najde — na nje metati; tako, da do sedaj se noben list še tako umazanih sredstev v dosego svojega cilja ni posluževal, in potem, ako po starej navadi za izposojeno štrihano mero, vrhano vrmeno vdobi, čuti se razkaljenega, pa saj ni zamera, ker v očesu svojega bližnjega pezdri zapazi, ko bruna v lastnem ne vidi. »Soča« se hvali, da začne vse kote po deželi nesnagne pometati, gotovo je pa, da po starej navadi v lastnei hiši naj več blata ostane; tega pa ne počisti.

Ni ne zamera, ako nas gorški tahoni pitajo s »šklafe« in »montagnars senza maniera«, dokler se bomo tako vedli in pisali. **Anton Faveti.**
Šrilija. 26. junija 1883.

Zahvala.

Č. gospodi, ki je moja hčerko Mileno spremlila k zadnjemu počitku, presrečna zahvala.
Gregor Jerab.
teleg. uradnik.

Sveže gobe.

Podpisani kupuje sveže (frišne) gobe, tudi v velikih množinah; najljubše so mu takozvane *kutmanke*. Kmetom in prekupovalcem obrniti se je na:
Fr. Buzzi d'I.
v Trstu, magazin Via Cassa št. 1.
nasproti trgu rudečega mosta.

Poslano.

Loterija Tržaške razstave.
Akoprem je uže davno minol obrok za naznanjenje in vzdignjenje dobitkov te loterije, pri vsem tem se še enkrat opominjajo lastniki razstavnih sreček, katere je po sreči zadel kak dobitek, da pridejo po vdobljene stvari najdalje
do 30. junija 1883
po katerem dnevu se ne boje več oziralo na nobeno naznanilo in se boje dotične dobitke smatralo kot zapuščene.
Trst, 11. junija 1883
(3-3) **Izvrševalni odbor tržaške razstave.**

Naznanilo.

Odslej morejo udje *delalskega podpornega društva* prejemanj potrebna zdravila tudi v lekarni **ROVIS, Corso št. 47,** katero lekarno pohaja tudi društveni zdravnik, g. dr. *Fran Mandić*. Ta lekarna, v kateri se govori tudi slovensko, ima tudi vsakovrstne leke za živino za krave, voli, prešiče, konje itd. 10-10

Trgovina A. Casagrande

v **Ajdovčini.**
Podpisani naznanja, da s 1. julijem t. l. zopet odpre svojo *prodajalnico* z mešanim blagom in se priporoča sl. občinstvu kot stara znana firma. Podpisanega skrb boje, da občinstvu postreže točno in po najnižjih cenah.
Ajdovčina, 18. julija 1883.
3-3 **Angelj Casagrande.**

Cudovite kapljice
Sv. Antona Padovanskega.

To priprosto in naravno zdravilo je prava dobrodajna pomoč in ni treba mnogih besedi, da se dokaze njihova čudovita moč. Če se je rabijo nekoliko dni, objajajo in pretenjejo prav vimalu najtrajnejše železocene boleti. Prav izvratno vstanejo soper hemorojde, proti boleznim na jetrih in na vratoli, proti črevesnim boleznim in proti elistam, pri fenskih mlednih nadležnostih, soper beli tok, bozlast, soper sroopok ter čistije pokvarjene kri. One ne preganjajo samo omenjenih bolezni, ampak nas obvarujejo tudi pred vsako boleznijo. 10-5
Prodajajo se v vsen glavni lekarninah na svetu; za naročno in pošiljavo pa edino v lekarnini *Orioletoletti* v Gorici, v Trstu v lekarni G. Zenetti i G. B. Novis in G. B. Parabozchi. Ena steklenica stane 30 novcev. Varovati se je pokvarjenih posnetkov, s katerimi se zavolj želje po dobitku tu pa tam ljudstvo goljufa, dast nimajo nobene moči in vrednosti

LA FILIALE IN TRIESE
dell' i. r. priv.
Stabilimento Austriaco di credito
per commercio ed Industria.

VERSAMENTI IN CONTANTI
Banconote:

3 ¹ / ₂ % annuo interesse verso preavviso di 4 giorni	8
3 ¹ / ₄ % " " " " " " " " " "	30

Per le lettere di versamento attualmente in circolazione, il nuovo tasso d'interesse comincerà a decorrere dalli 27 corrente, 31 corrente e 22 Novembre, a seconda del rispettivo preavviso

Napoleoni:

3 ¹ / ₂ % annuo interesse verso preavviso di 30 giorni	3 mesi
3 ¹ / ₄ % " " " " " " " " " "	6

Banco Giro:
Banconote 2¹/₂% sopra qualunque somma
Napoleoni senza interessi

Assegni
sopra Vienna, Praga, Pest, Bruna, Troppavia, Leopoli, Lubiana, Hermannstadt, Innsbruck, Graz, Salisburgo, Klagenfurt, Fiume Agram, franco spese.

Acquisti e Vendite
di Valori, divise e incasso coupons 1/2% provvigione.
Antecipazioni
sopra Warrants in contanti 5% interesse annuo franco di provvigione.

Mediante apertura di credito a Londra 1/2% provvigione per 3 mesi.
» effetti 6% interesse annuo sino l'importo di 3000 per importi superiori rasso da convenirsi.
Trieste, 1. Marzo 1883. (39)

Denarnice

varne proti ognju in tatvini
Wiese et Comp., fabrika denarnic.
DUNAJ. — BUDAPEST. — PRAGA.
Zaloga: Dunaj, II., Unter Donaustrasse št. 25.
Fabrika: Dunaj, II., Pappenheimgasse št. 58. 12-4

C. k. privilegirano društvo
Riunione Adriatica di Sicurtà

v **Trstu.**
Zavaruje proti požarom, provozo po suhem, rekah i morju, proti toči, na življenje v vsih kombinacijah.
Glavna in rezerva društva dne 31. decembra 1881:
Glavnica društva glđ. 3,800,000.—
rezervni fond od dobičkov 625,927.02
» za pokritje premikanja vrednosti efektov 161,500.—
Premijna rezerva vsih odelkov 6,638,505.—
Rezerva za škode 284,591.—
V portfelju:
Premije, ki se imajo potirjati v prihodnjih letih 13,206,696.47
Skupni znesek vsih škod plačanih od l. 1838 do 1881 glđ. 103,255,007.57
Urad ravnateljstva
Via Valdirivo, št. 2 (v lastnej hiši). 24-24

Neprevarljivo!
Znesek dobi vsak precej nazaj, pri katerem nima uspeha moj sigurno delajoč **Roborantium** (sredstvo za rast brade). Prav tako sigurno dela proti pleševosti in izpadanju las. Uspeh garantiran, ako se večkrat rabi. Odpustite se v originalnih steklenicah za poskus po glđ. 1.50 in steklenicah za poškus po glđ. 1.— po štiri po glđ. 1.— po štiri pri G. Cristofelotti. V Trstu pri Pavla Recca. I. Glatz v Brnu (Brünn). V Zdrbi pri K. Andrejovi. Nabena prevarali: 10-5

Prva kranjska
Lečniška tovarna hlepčkov (pastilj)
na paragon sè stroji
G. Piccoli-a,
lekarničarju »k angelju« v Ljubljani na Dunajski cesti.

Salicilni hlebčki proti kataru iz soka želišč, ustavljajo kašelj-ske napade, namočijo in razstoservativno sredstvo proti *Diphtheritis*. Škatlja 20 kr.

Sladčice iz gume proti kašlju in hripavosti. V škatljah 10 kr.

Sladčice iz sladnega izlečka iz najčistejšega sladnega izlečka. lahko prebavljive, redivne, ustavljajoče kašelj, namočilne in uničujoče sluz, proti kašlju, hripavosti, in boleti na pljučih, v prsih in v vratu. V škatljah 10 kr.

Hlebčki iz Pfeffermünza. Vzdržujejo redno prebavljenje, pospešujejo tek in so gotov pripomoček proti slabosti želodca, želodčnemu krču itd. Neizogibljivo potrebni so tudi za kadilce, kakor tudi za elegantne dame. Škatlja 10 kr.

Hlebčki iz Santonine. Vsak hlebček zadržuje 0.05 Santonine. Edino in najboljšo sredstvo proti glistami za otroke in odraslene. I škatlja 10 kr.; 100 hlebčkov 70 kr., 1000 hlebčkov glđ. 6.50.

Hlebčki iz sode. Prijetnega okusa, krepčajo oslabei zelodec, pospešujejo prebavljenje, uničujejo preobilne kisline prebavljavnih organov. I škatlja 10 kr.

Hlebčki iz tamarinde, prijetno, topilno in posebno po leti žejo gaseče zdravilo, škatljica po 20 soldav.

Razprodajalci dobé odbitek (rabat).
Naročila se izvršujejo nemudoma proti povzetju zneska. 20-7

